

Štatistika zahraničného obchodu

1 Kontakt	
1.1 Organizácia	Štatistický úrad Slovenskej republiky
1.2 Adresa	Lamačská cesta 3/C, 840 05 Bratislava
1.3 Kontaktná osoba	Emília Mladá
1.4 Odbor	Odbor štatistiky zahraničného obchodu
1.5 Telefón	+421 2 50236 341; +421 2 50236 339
1.6 E-mail	info@statistics.sk

2 Aktualizácia metaúdajov	
2.1 Dátum poslednej zmeny	16.06.2023

3 Popis štatistiky	
3.1 Popis údajov	
<p>Štatistika zahraničného obchodu vo všeobecnosti zaznamenáva pohyb tovaru medzi Slovenskou republikou a zvyškom sveta. V celkovom dovoze je zahrnutý tovar, ktorý vstúpil do Slovenskej republiky, aby bol pridaný do jej materiálových zdrojov. Súčasťou celkového dovozu je aj tovar dovážaný na spracovanie, ktorý má byť po spracovaní vyvezený vo forme zušľachtených výrobkov. V celkovom vývoze je zahrnutý tovar odobratý z materiálových zdrojov Slovenskej republiky trvalo opúšťajúci jej územie alebo tovar opúšťajúci toto územie na účely spracovania, ktorý má byť po spracovaní dovezený späť vo forme zušľachtených výrobkov.</p> <p>Zo štatistiky zahraničného obchodu je vyňatý tovar, ktorý je v dočasnom použití, tovar určený na opravu a po jeho oprave a s tým súvisiace náhradné diely a tovar, pri ktorom bolo v Slovenskej republike uskutočnené len colné konanie (kvázi vývoz a kvázi dovoz).</p> <p>„Tovar“ je hnutelný majetok vrátane elektrickej energie.</p> <p>Štatistika zahraničného obchodu Slovenskej republiky sa zostavuje z informácií o obchode s tovarom mimo Európsku úniu (ďalej len „extra-EÚ obchod“) získaných najmä z colných vyhlásení a z informácií o obchode s tovarom v rámci Európskej Únie (ďalej len „intra-EÚ obchod“), ktoré sú získané hlavne štatistickým zisťovaním.</p> <p>Publikované sú údaje o celkovom vývoze, celkovom dovoze a obchodnej bilancii. Údaje sa publikujú podľa mesiacov a kumulatívne od začiatku kalendárneho roka, v členení podľa:</p> <ol style="list-style-type: none"> kontinentov, hlavných ekonomických zoskupení a krajín, tried, kapitol a položiek Harmonizovaného systému (ďalej len „HS“), hlavných ekonomických kategórií klasifikácie BEC Rev. 4, tried Štandardnej klasifikácie medzinárodného obchodu, 4. vydanie (ďalej len „SITC Rev. 4“). <p>Publikujú sa tiež indexy porovnávajúce rovnaké obdobie predchádzajúceho roka ako aj sezónne očistené údaje.</p> <p>Na požiadanie sú k dispozícii údaje členené podľa podpoložiek Kombinovanej nomenklatúry (ďalej len „KN“), podľa druhu dopravy a druhu obchodu.</p>	

3.2 Klasifikačný systém

Základná tovarová klasifikácia

Kombinovaná nomenklatúra je primárna nomenklatúra, ktorú používajú všetky členské štáty EÚ na zber podrobných údajov o intra-EÚ a extra-EÚ obchode s tovarom. Vychádza z Harmonizovaného systému opisu a číselného označovania tovaru (spravovaného Svetovou colnou organizáciou). KN zodpovedá HS plus ďalšie členenie na osemmiestnej úrovni, ktoré je definované pre špecifické potreby EÚ. Zahŕňa približne 9 500 osemciferných kódov a je predmetom každoročných revízií, ktoré zabezpečujú jej aktuálnosť vzhľadom na zmeny v technológiách alebo štruktúre medzinárodného obchodu s tovarom.

Ostatné tovarové klasifikácie

Dovoz z krajín mimo EÚ sa zbiera v podrobnejšom členení kombinovanej nomenklatúry (9. a 10. číslica). Toto členenie sa týka integrovaného colného sadzovníka Európskej únie tzv. TARIC.

Okrem toho prevodníky umožňujú transponovať podrobné údaje zozbierané podľa kombinovanej nomenklatúry do iných klasifikácií, ako je napríklad Štandardná klasifikácia medzinárodného obchodu. SITC spravuje OSN a koreluje s podpoložkami Harmonizovaného systému.

OSN spravuje aj klasifikáciu podľa hlavných ekonomických kategórií (ďalej len „BEC“). Táto klasifikácia zoskupuje tovar do ekonomických kategórií s ohľadom na jeho konečné použitie napr. potraviny, priemyselné dodávky, kapitálové vybavenie, spotrebný tovar dlhodobej spotreby a spotrebný tovar krátkodobej spotreby atď.

Kombinovanú nomenklatúru je možné transponovať do Štatistickej klasifikácie produktov podľa činností (ďalej len „CPA“). Táto klasifikácia EÚ umožňuje kategorizáciu výrobkov, ktoré majú spoločné vlastnosti a ktoré súvisia s činnosťami definovanými v Štatistickej klasifikácii ekonomických činností – NACE Rev. 2.

Klasifikácia krajín

„Nomenklatúra krajín a území pre štatistiku zahraničného obchodu Únie a štatistiku obchodu medzi členskými štátmi“, známa ako „Geonomenklatúra“, sa používa na zber a šírenie podrobných štatistík o intra-EÚ a extra-EÚ obchode s tovarom. Geonomenklatúra je založená na norme ISO 3166, ktorá je medzinárodnou normou pre kódy krajín. Používa dvojmiestne abecedné kódy zodpovedajúce norme ISO 3166 pre väčšinu krajín. Iba v niekoľkých prípadoch rovnaký kód korešponduje väčšiemu územiu v Geonomenklatúre alebo v norme ISO 3166.

3.3 Pokrytie štatistických oblastí a okruhov

Štatistika zahraničného obchodu pokrýva celé hospodárstvo - všetky odvetvia činnosti (od sekcií A do U klasifikácie NACE Rev. 2), keďže dovozcom/vývozcom môže byť právnická alebo fyzická osoba, ktorá pri splnení stanovených podmienok bude vykazovať obchod s tovarom.

Vykazujúcou jednotkou je buď zdaniteľná osoba registrovaná pre DPH v Slovenskej republike, ktorá uskutočňuje intra-EÚ obchod, alebo fyzická a právnická osoba, ktorá podala colné vyhlásenie v Slovenskej republike.

3.4 Štatistické pojmy a definície

Šíria sa nasledovné štatistické premenné:

- hodnota tovaru je zostavovaná ako hodnota typu FOB: hodnota zahŕňa transakčnú hodnotu tovaru a hodnotu služieb (napr. doprava, poistenie, prekládka, skladovanie tovaru a pod.) spojených s dodaním tovaru na hranicu vyvážajúcej krajiny.
- partnerská krajina je krajina určenia na vývoze a krajina pôvodu na dovoze: krajina určenia je posledná krajina, do ktorej, ako je to známe v čase vývozu, má byť tovar dodaný; krajina pôvodu je krajina, v ktorej bol tovar úplne vyrobený alebo získaný, alebo v ktorej tovar podstúpil podstatnú transformáciu.

- čistá hmotnosť: hmotnosť tovaru bez všetkých obalov.
- množstvo v dodatkových merných jednotkách: dodatkové merné jednotky merajú množstvo iné ako čistá hmotnosť, ktoré je vyjadrené v merných jednotkách stanovených v KN.

3.5 Štatistická jednotka

Základnou sledovanou jednotkou v štatistike zahraničného obchodu je transakcia, ktorú vykazujú buď zdaniteľné osoby registrované pre DPH v Slovenskej republike, uskutočňujúce intra-EÚ obchod alebo fyzické a právnické osoby, ktoré podali colné vyhlásenie v Slovenskej republike.

3.6 Cieľová populácia

Údaje o zahraničnom obchode pokrývajú celkový obchod s tovarom Slovenskej republiky vrátane odhadov pre intra-EÚ obchod pod prahom oslobodenia a imputácií nevykázaného obchodu. Cieľová populácia pozostáva zo všetkých zdaniteľných osôb registrovaných pre DPH v Slovenskej republike uskutočňujúcich intra-EÚ obchod a fyzických alebo právnických osôb, ktoré podali colné vyhlásenie v Slovenskej republike. V praxi to môžu byť aj osoby neusadené v Slovenskej republike.

3.7 Geografické pokrytie

Štatistické územie Slovenskej republiky zodpovedá jej colnému územiu, t. j. je pokryté celé geografické územie Slovenskej republiky. Tovary umiestnené v Slovenskej republike v colných skladoch sú zahrnuté do celkového dovozu v momente ich prepustenia do voľného obehu. Zo štatistiky zahraničného obchodu Slovenskej republiky nie sú vylúčené žiadne transakcie s konkrétnymi krajinami alebo územiami. Od 1. júla 2001 sa štatistika zahraničného obchodu zostavuje v súlade s Geonomenklatúrou, ktorá opisuje štatistické územie partnerskej krajiny.

3.8 Časové pokrytie

Štatistika zahraničného obchodu Slovenskej republiky sa zostavuje od januára 1993, porovnateľné údaje sú však k dispozícii od januára 2010.

3.9 Bázické obdobie

Nerelevantné.

4 Merná jednotka

Agregované údaje

- hodnota tovaru v eur

Podrobné údaje

- hodnota tovaru v eur
- množstvo v kilogramoch (čistá hmotnosť)
- množstvo v dodatkových merných jednotkách (napr. m, m², počet kusov) pre relevantné podpoložky KN (vykazuje sa len pri tých podpoložkách s priradenou mernou jednotkou)

5 Referenčné obdobie

Ak je prijatie (intra-EÚ dovoz) nadobudnutím tovaru z iného členského štátu resp. odoslanie (intra-EÚ vývoz) tovaru dodaním tovaru do iného členského štátu podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani

z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, potom je tovar zahrnutý do mesiaca, v ktorom vznikla daňová povinnosť. To sa zvyčajne vzťahuje na dátum vydania faktúry.

Ak je dovoz a vývoz tovaru vykázaný na colných vyhláseniach, potom je tovar zahrnutý do mesiaca, v ktorom bolo toto vyhlásenie prijaté.

V ostatných prípadoch je tovar zahrnutý do mesiaca, v ktorom tovar fyzicky vstúpil na alebo opustil územie Slovenskej republiky.

6 Inštitucionálny mandát

6.1 Právne akty a iné dohody

Medzinárodné alebo regionálne smernice

Štatistika zahraničného obchodu Slovenskej republiky je zostavovaná v súlade s EÚ legislatívou uplatňovanou v tejto oblasti a s medzinárodnými odporúčaniami OSN uvedenými v „International Merchandise Trade Statistics: Concepts and definitions 2010“.

Právne predpisy EÚ

- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 o európskej štatistike,
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004 (základný akt pre štatistiku intra-EÚ obchodu),
- nariadenie Komisie (ES) č. 1982/2004 (vykonávací akt pre štatistiku intra-EÚ obchodu),
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 471/2009 (základný akt pre štatistiku extra-EÚ obchodu),
- nariadenie Komisie (ES) č. 92/2010 a nariadenie Komisie (ES) č. 113/2010 (vykonávací akt pre štatistiku extra-EÚ obchodu).

Všetky právne texty EÚ sú prístupné na portáli [Eur-Lex](#).

Vnútroštátne právne predpisy

- Zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov,
- Vyhláška Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 250/2017 Z. z., ktorou sa vydáva Program štátnych štatistických zisťovaní na roky 2018 až 2020.

Všetky právne texty Slovenskej republiky sú prístupné na portáli [Slov-Lex](#).

6.2 Spoločné využívanie údajov

Nerelevantné.

7 Štatistická dôvernosť

7.1 Politika štatistickej dôvernosti

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 o európskej štatistike ako aj zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike definuje dôverné štatistické údaje a stanovuje povinnosť ich ochrany. Bez súhlasu právnických alebo fyzických osôb, ktoré dôverné štatistické údaje poskytli, nemôžu byť tieto údaje nikomu poskytnuté alebo zverejnené, ani použité na iné ako štatistické účely.

Zásada pasívnej dôvernosti uvedená v článku 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004 a v druhom pododseku článku 10 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 471/2009 sa uplatňuje v štatistike zahraničného obchodu. To znamená, že výlučne na základe žiadosti dovozcu alebo vývozcu tovaru Štatistický úrad SR rozhodne, či bude šíriť štatistické výsledky týkajúce sa príslušného dovozu alebo vývozu bez toho, aby ich upravil, alebo či štatistické výsledky upraví tak, aby znemožnil identifikáciu tohto dovozcu alebo vývozcu.

7.2 Zaobchádzanie s údajmi

Pri posudzovaní žiadosti dovozcu alebo vývozcu sa berie do úvahy počet dovozcov/vývozcov a podiel daného dovozcu/vývozcu na dovoze/vývoze. Ak sú menej ako 3 dovozcovia/vývozcovia alebo podiel dovozcu/vývozcu požadujúceho dôvernosť na hodnote dovozu/vývozu predstavuje viac ako 75%, Štatistický úrad SR upraví štatistické výsledky tak, aby bolo nemožné identifikovať tohto dovozcu/vývozcu.

Kódy tovarov, na ktoré sa vzťahuje primárna a sekundárna dôvernosť, sa zverejňujú na vyššej úrovni podrobností.

8 Politika zverejňovania

8.1 Kalendár prvého zverejnenia

Kalendár prvého zverejnenia obsahuje presné dátumy prvého zverejnenia štatistiky zahraničného obchodu na nasledujúce 4 mesiace.

8.2 Prístup ku kalendáru prvého zverejnenia

Kalendár prvého zverejnenia je uvedený na webovom sídle Štatistického úradu SR: slovak.statistics.sk > [Produkty](#) > [Kalendár prvého zverejnenia](#)

8.3 Prístup používateľov k štatistickým informáciám

Údaje sú zverejnené súčasne pre všetkých užívateľov prostredníctvom zverejnenia "Informatívnych správ", ktoré sú vystavené o 9.00 hod. v deň zverejnenia na webovom sídle Štatistického úradu SR (www.statistics.sk). Pred zverejnením údajov k nim má prístup len Národná banka Slovenska.

Všetky publikácie uvedené v Katalógu publikácií sú k dispozícii na stiahnutie na webovom sídle Štatistického úradu SR.

Podrobnejšie informácie o zahraničnom obchode Slovenskej republiky než sú zverejňované na internetovej stránke sú na požiadanie k dispozícii prostredníctvom [Informačného servisu Štatistického úradu SR](#) . Dáta spracované podľa individuálnych požiadaviek zákazníkov (šité na mieru) sú dostupné za úhradu podľa [Cenníka služieb Štatistického úradu SR](#) .

9 Periodicita zverejňovania

Štatistika zahraničného obchodu je zverejňovaná mesačne.

Sumárne údaje sú publikované do 40 dní po skončení referenčného mesiaca, podrobné údaje do 70 dní po skončení referenčného mesiaca.

10 Dostupnosť a zrozumiteľnosť

10.1 Tlačové správy

Nerelevantné.

10.2 Publikácie

Vývoj zahraničného obchodu Slovenskej republiky (ročne)
Štatistická ročenka Slovenskej republiky (ročne)

10.3 On-line databázy

Verejná databáza DATAcube (predbežné mesačné údaje a definitívne údaje)
Verejná databáza STATdat (definitívne údaje)

10.4 Prístup k mikroúdajom

Používateľom sú poskytované len agregované údaje; mikroúdaje nie sú poskytované.

10.5 Iné

Medzinárodné a národné organizácie (napr. Eurostat, OSN, Národná banka Slovenska, ústredné orgány štátnej správy) majú zadefinované vlastné špecifické výstupy.

10.6 Dokumentácia o metodike

Metodické vysvetlivky sú publikované aj v ročných publikáciách Vývoj zahraničného obchodu Slovenskej republiky a Štatistická ročenka Slovenskej republiky.
Podrobnejšie informácie o metodike štatistiky intra-EÚ obchodu sú v [Príručke pre spravodajské jednotky systému INTRASTAT-SK](#). V príručke je podrobne popísané vykazovanie tak štandardných, ako aj špecifických transakcií. Príručka umožní aj používateľovi štatistiky zahraničného obchodu získať základný prehľad o metodike jej zostavovania.

10.7 Dokumentácia o kvalite

[Správa o kvalite európskej štatistiky o medzinárodnom obchode s tovarom](#) poskytuje používateľom nástroj aj na hodnotenie kvality slovenskej štatistiky zahraničného obchodu zostavenej podľa EÚ konceptu. Toto hodnotenie kvality, vrátane indikátorov kvality, sa dá aplikovať aj na štatistiku zahraničného obchodu zostavenú podľa národného konceptu.
Správy o kvalite štatistiky zahraničného obchodu Slovenskej republiky sú aktualizované v zmysle interných smerníc.

11 Riadenie kvality

11.1 Zabezpečovanie kvality

Štatistický úrad SR sa riadi Politikou kvality založenou na požiadavkách používateľov štatistiky, na pravidlách, zásadách, odporúčaníach a záveroch normy ISO 9001 pre systémy manažérstva kvality. Certifikát systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:2015 odovzdal Štatistickému úradu SR certifikačný orgán Bureau Veritas Certification Slovakia spol. s r.o. na základe výsledku recertifikačného auditu vykonaného týmto orgánom v novembri 2018. Certifikát potvrdzuje, že Štatistický úrad SR spĺňa požiadavky medzinárodnej normy ISO 9001:2015 pri organizovaní, získavaní, spracovávaní a poskytovaní oficiálnych štatistík podľa súčasných štandardov. Zároveň poskytuje dôkaz, že systém manažérstva kvality implementovaný v Štatistickom úrade SR vytvára vhodné podmienky pre ďalšie zvyšovanie kvality služieb poskytovaných používateľom a pre rozvoj úradu smerom k vyššej efektívnosti.

11.2 Hodnotenie kvality

Vysoká miera položkovej neodpovede v štatistike intra-EÚ obchodu zásadným spôsobom ovplyvňuje kvalitu štatistiky zahraničného obchodu Slovenskej republiky. Počet spravodajských jednotiek systému INTRASTAT-SK, ktoré si neplnia svoju spravodajskú povinnosť napriek

metodickej podpore poskytovanej konzultačným pracoviskom Štatistického úradu SR (v roku 2020 bolo priemerne týždenne vybavených 56 telefonátov a 12 emailov), klesá len mierne. Imputácie nevykázaných údajov tak znižujú presnosť komoditnej a geografickej štruktúry štatistiky zahraničného obchodu.

Keďže miera položkovej neodpovede pre hodnotu tovaru na prijatí (intra-EÚ dovoze) a tiež na odoslaní (intra-EÚ vývoze) nespĺňa požiadavky stanovené EÚ legislatívou, Štatistický úrad SR pristúpil v roku 2019 k ukladaniu pokút podľa § 32 ods. 1, písm. a) zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike. Toto opatrenie má za cieľ zvýšiť mieru pokrytia zozbieranými údajmi.

Vzhľadom k epidemiologickej a ekonomickej situácii boli v roku 2020 pozastavené kroky vedúce k ukladaniu pokút.

12 Relevantnosť

12.1 Potreby používateľov

Kľúčoví národní používatelia, ktorými sú ministerstvo hospodárstva, ministerstvo pôdohospodárstva, ministerstvo financií, ministerstvo zahraničných vecí a Národná banka Slovenska, sú členmi Medzirezortnej komisie pre štatistiku zahraničného obchodu. Komisia sa stretáva najmenej raz ročne. Napriek nízkej frekvencii stretnutí sú členovia pravidelne informovaní o zmenách v zbere, zostavovaní a šírení štatistík zahraničného obchodu.

Štatistický úrad SR na medzinárodnej úrovni spolupracuje najmä s Eurostatom, UNSD a OECD.

Ostatní používatelia sú skôr neinštitucionálni, napríklad novinári, študenti, vedci a tiež podniky.

Vo všeobecnosti používatelia požadujú hodnotu tovaru, čistú hmotnosť a množstvo v dodatkovej mernej jednotke na najpodrobnejšej úrovni, t. j. na úrovni podpoložky KN a partnerskej krajiny.

Ak sa množstvo v doplnkových merných jednotkách alebo čistá hmotnosť neuvádza, imputuje sa pomocou koeficientov čistej hmotnosti/množstva alebo jednotkových hodnôt odvodených z vykazovaných hodnôt. Metóda imputácie používa stabilné parametre (prepočítavajú sa iba v prípade potreby) a niektoré parametre nie sú ani nastavené, čo vedie k nepresným odhadom alebo chýbajúcim informáciám o množstve a/alebo hmotnosti. Používatelia to považujú za hlavný problém s kvalitou.

12.2 Spokojnosť používateľov

Štatistický úrad SR pravidelne vyhodnocuje návštevnosť svojej internetovej stránky podľa jednotlivých sekcií a oddelení. Okrem toho, od roku 2009 uskutočňuje pravidelne v dvojročných intervaloch prieskumy spokojnosti zákazníkov so svojimi produktmi a službami.

Cieľom prieskumov je zistiť spokojnosť zákazníkov s produktmi a službami Štatistického úradu SR, získať informácie o používateľoch, ich záujme a názore na poskytovanie a kvalitu štatistických produktov a služieb. Získané skutočnosti sú cenným zdrojom pre smerovanie ďalších aktivít Štatistického úradu SR.

Dotazník spokojnosti používateľov, jeho vyhodnotenie ako aj premietnutie relevantných požiadaviek respondentov do plánov činnosti Štatistického úradu SR sú k dispozícii na webovej stránke:

slovak.statistics.sk > [O nás](#) > [Marketingové aktivity](#) > [Prieskum spokojnosti](#) .

V prieskume uskutočnenom v októbri 2020 bola priemerná miera spokojnosti s okruhom "národné účty, štatistika zahraničného obchodu (INTRASTAT)" 67,8%.

12.3 Úplnosť štatistických informácií

Zbierané a zostavované sú všetky premenné požadované legislatívou, časť z nich je poskytovaná užívateľom na požiadanie.

13 Presnosť a spoľahlivosť

13.1 Celková presnosť

Štatistika intra-EÚ obchodu je nepriaznivo ovplyvnená spravodajskými jednotkami systému INTRASTAT-SK, ktoré vykazujú neskoro alebo vôbec nevykazujú štatistické údaje. Tento problém je však obmedzený na podrobné úrovne klasifikácie tovarov, pretože Intrastat legislatíva ukladá povinnosť zostavovať odhady chýbajúcich údajov aspoň na úrovni kapitoly HS v členení podľa partnerských členských štátov.

Okrem toho aj štatistická dôvernosť môže mať vplyv na presnosť údajov na úrovni KN.

Agregované úrovne sú vo všeobecnosti oveľa menej ovplyvnené, keďže Štatistický úrad SR má zabezpečiť šírenie informácií aspoň na úrovni kapitoly HS. Legislatíva EÚ však predpokladá výnimku z tejto zásady, keď by šírenie skutočných obchodných hodnôt na úrovni kapitoly HS odhalilo dôverné štatistické informácie, čím by poškodilo záujmy dovozcov/vývozcov. V takom prípade je povolené použiť kapitolu 99 namiesto skutočnej HS kapitoly.

Berúc do úvahy, že tisíce záznamov sa zbierajú a spracovávajú každý mesiac, je veľmi ťažké dosiahnuť úplnú presnosť. Zostavovatelia štatistík zahraničného obchodu teda musia nájsť rovnováhu medzi zdrojmi vyčlenenými na kontrolu a pravdepodobným prínosom, medzi presnosťou a včasnosťou údajov. Používatelia by si preto mali byť vedomí určitej miery nepresnosti údajov, prinajmenšom na najpodrobnejšej úrovni údajov.

13.2 Výberové chyby

Štatistika zahraničného obchodu sa nezberia formou výberových zisťovaní, a preto nie je ovplyvnená výberovými chybami. Údaje o intra-EÚ obchode sa zbierajú prostredníctvom štatistického zisťovania INTRASTAT-SK, ktoré sa považuje za orezané vyčerpávajúce zisťovanie. Údaje o extra-EÚ obchode sú založené na záznamoch o obchodných transakciách uvádzaných na colných vyhláseniach, ktoré sa považujú za administratívny zdroj údajov.

13.3 Nevýberové chyby

Chyby sa často vyskytujú pri zachytávaní pohybov tovaru alebo obchodných činností, o ktorých majú dovozcovia/vývozcovia málo informácií alebo sú príliš zložité na to, aby sa dali správne zaznamenať, napríklad:

- Tovar, ktorý sa vzhľadom na svoju povahu ťažko zatrieduje — kód komodity môže byť ťažké určiť z dôvodu zložitosti zatriedenia (existuje okolo 9 500 podpoložiek KN).
- Vykazovanie hodnoty pri spracovateľských operáciách — chyby vznikajú, keď sa vykazujú náklady na spracovanie, a nie hodnota tovaru zodpovedajúca celkovej sume, ktorá by sa fakturovala, ak by sa tovar predal alebo kúpil.
- Produkt so zabudovanými službami — chyby vznikajú, keď sa vykazuje celková suma zákazky (dodanie tovaru a služieb súčasne), nie len samotná hodnota tovaru.
- Opravy verzus spracovanie — opravy sa majú vylúčiť zo štatistiky obchodu s tovarom, ale spracovanie by malo byť do tejto štatistiky zahrnuté. Chyby sa môžu vyskytnúť, keď je ťažké rozlíšiť medzi opravami a spracovaním.
- Trojstranný obchod — obchod, na ktorom sa zúčastňujú tri členské štáty prostredníctvom kúpno-predajných zmlúv, ale fyzický pohyb tovaru sa uskutočňuje iba medzi dvoma z nich. Problém nastáva, keď sa obchod vykazuje podľa kúpno-predajnej zmluvy (faktúry) a nie podľa fyzického pohybu tovaru.

Okrem chýb je presnosť štatistík zahraničného obchodu na podrobnej úrovni ovplyvnená odhadmi pre nezhradené údaje:

- Odhady pre intra-EÚ obchod pod prahom – s cieľom znížiť štatistické zaťaženie podnikov sa údaje o intra-EÚ obchode zbierajú iba od najväčších dovozcov a vývozcov v rámci EÚ. INTRASTAT-SK hlásenia musia predkladať iba dovozcovia a vývozcovia, ktorých ročný intra-EÚ obchod prekračuje prah oslobodenia. Prahy oslobodenie na rok 2020 boli stanovené na 200 000 EUR pre prijatie tovaru (intra-EÚ dovoz) a 400 000 EUR pre odoslanie (intra-EÚ vývoz). To znamená, že zber Intrastat údajov nepokrýva 100% intra-EÚ obchodu. Právne predpisy EÚ však vyžadujú úplné pokrytie, čo znamená, že strata spôsobená prahovými hodnotami sa musí kompenzovať odhadmi.
- Odhady neskorých odpovedí alebo neodpovedí v intra-EÚ obchode – nie všetci dovozcovia/ vývozcovia v rámci EÚ vyplňajú svoje hlásenia v systéme INTRASTAT-SK včas alebo ich vôbec nevyplňajú. Aby sa zabezpečilo 100% pokrytie, je potrebné pripísať chýbajúci obchod.
- Odhady pre nevykázané objemy – ak neboli množstvo v doplnkových merných jednotkách alebo čistá hmotnosť vykázané, chýbajúce údaje sa imputujú pomocou koeficientov čistej hmotnosti/množstva alebo jednotkových hodnôt odvodených z vykázaných hodnôt.

14 Včasnosť a dochvilnosť

14.1 Včasnosť

Prvé údaje za daný referenčný mesiac sú k dispozícii 40 kalendárnych dní po tomto mesiaci vo forme agregovaných údajov.

Podrobné mesačné údaje sú k dispozícii 70 kalendárnych dní po referenčnom mesiaci.

14.2 Dochvilnosť

Všetky termíny zverejnenia štatistiky zahraničného obchodu Slovenskej republiky boli dodržané.

15 Porovnatelnosť a koherentnosť

15.1 Geografická porovnatelnosť

Štatistika zahraničného obchodu Slovenskej republiky sa zostavuje a šíri v súlade s medzinárodnými odporúčaniami, takže koncepčne sú slovenské údaje porovnateľné s údajmi partnerských krajín. Hlavné nezrovnalosti možno vysvetliť spôsobom, akým sa údaje prezentujú. Pri porovnaní dovozu partnerskej krajiny zo Slovenskej republiky prezentovaného podľa krajiny pôvodu so slovenským vývozom do tejto partnerskej krajiny môže vzniknúť rozdiel, keď Slovenská republika vyváža do tejto krajiny aj tovar s pôvodom v inej krajine ako je Slovenská republika.

Okrem toho možno rozdiely v zrkadlových tokoch v rámci intra-EÚ obchodu pozorovať buď z metodických dôvodov, ako sú prahy, štatistická dôvernosť, kvázi tranzit, určovanie hodnoty, časové oneskorenia pri registrácii transakcií, zaobchádzanie so špecifickými tovarmi a pohybmi najmä plynu a elektriny alebo sú výsledkom nesprávneho vykazovania v dôsledku trojstranného obchodu, nesprávnej klasifikácie tovaru, neodpovedí a súvisiacich imputácií.

Slovensko pravidelne vykonáva dvojstranné porovnanie s Českom. Napriek všetkému vynaloženému úsiliu nie je možné vyhnúť sa nesprávnemu vykazovaniu a následne asymetriám vo vzájomnom obchode.

Extra-EÚ obchod Slovenskej republiky sa zostavuje v súlade so špeciálnym obchodným systémom, voľnej definície v súlade s legislatívou EÚ. Možno teda pozorovať rozdiely v obchode tých partnerských krajín, ktoré zostavujú svoj obchod podľa všeobecného obchodného systému. Ďalšími dôvodmi asymetrií sú časové oneskorenia pri zaznamenávaní transakcie, rozdielne spôsoby určovania hodnoty, vykazovanie obchodu členským štátom, v ktorom sa colné vyhlásenie podáva.

15.2 Porovnatelnosť v čase

Vo všeobecnosti sú údaje zahraničného obchodu Slovenskej republiky porovnateľné v čase. Diskontinuity sa môžu vyskytnúť na najpodrobnejšej úrovni pre niektoré komodity z dôvodu uplatňovaného princípu ochrany dôverných štatistických údajov (od roku 2009 sa uplatňuje pasívny princíp). Zmenil sa aj princíp zaznamenávania lietadiel v štatistike zahraničného obchodu (od roku 2010 na základe zmeny ekonomického vlastníctva) a princíp zostavovania zahraničného obchodu s elektrinou (od roku 2008 na základe údajov z energetickej štatistiky). Modifikované bolo aj zostavovanie zahraničného obchodu so zemným plynom v plynnom stave (od roku 2010 na základe informácií od prevádzkovateľa prenosovej sústavy a prevádzkovateľov zásobníkov).

Zmeny v zostavovaní štatistiky zahraničného obchodu boli realizované aj pred rokom 2010. Informácia o týchto zmenách je k dispozícii na požiadanie.

15.3 Prierezová koherentnosť

Ukazovatele podobné ukazovateľom zostavovaným v štatistike zahraničného obchodu možno nájsť aj v národných účtoch, platobnej bilancii alebo podnikovej štatistike. Aj keď jednotlivé údaje môžu opisovať tú istú transakciu, tieto ukazovatele sa zostavujú podľa odlišných konceptov. Ich porovnatelnosť je preto obmedzená.

15.4 Vnútoraná koherentnosť

Všetky agregované údaje vrátane agregátov založených na iných komoditných klasifikáciách sa vypočítavajú z podrobných údajov o zahraničnom obchode a na základe oficiálnych prevodníkov medzi kombinovanou nomenklatúrou a týmito klasifikáciami, čo zabezpečuje vnútornú koherentnosť štatistiky zahraničného obchodu.

16 Náklady a záťaž respondentov

Zmeny ustanovení o pokrytí dohodnuté v nariadení o európskych podnikových štatistikách (EBS) umožnia Štatistickému úradu SR postupne znižovať pokrytie intra-EÚ dovozu údajmi zbieranými prostredníctvom štatistických zisťovaní. Štatistický úrad Slovenskej republiky považuje za dlhodobý cieľ pokrytie intra-EÚ dovozov na úrovni 80%, čo by malo viesť k 50% zníženiu počtu spravodajských jednotiek v systéme INTRASTAT-SK. Výnimka z vykazovania by sa vzťahovala väčšinou na malé a stredné podniky.

17 Revízia údajov

17.1 Politika revízií

Bežné mesačné revízie údajov štatistiky zahraničného obchodu sa vykonávajú za každý už zverejnený mesiac referenčného roku pri publikovaní mesačných údajov.

Ak dôjde k zmenám pojmov, metodík, klasifikácií alebo číselníkov, zabezpečuje sa revízia už publikovaných údajov od začiatku roku. K revízii sa nemusí pristúpiť po bezprostrednej zmene niektorých z uvedených dôvodov, ale až po analýze dopadov týchto zmien na už publikované údaje. Politika revízií a Kalendár revízií Štatistického úradu SR sú zverejnené na webovej stránke úradu: slovak.statistics.sk > Produkty > Politika a kalendár revízií

17.2 Revízia údajov v praxi

Mesačné údaje (súhrnné a podrobné) sú predbežné v čase ich prvého vydania.

Bežné mesačné revízie sú podmienené prísunom nových údajov za predchádzajúce referenčné obdobia od spravodajských jednotiek systému INTRASTAT-SK alebo od správcov administratívnych zdrojov údajov, ktorými sú Sekcia colná a Sekcia daňová Finančného riaditeľstva SR.

Zverejnené údaje za január až december príslušného referenčného roku sa revidujú len v prípade, že sa ročné aktualizované údaje líšia od naposledy zverejnených o 2 percentuálne body. Je to revízia mimo kalendár revízií. Všetky údaje, ktoré Štatistický úrad SR dostane po spracovaní údajov za január až december daného roku, t. j. údaje vykázané v nasledovnom roku, sa postupne spracovávajú a najneskôr v októbri nasledujúceho roka sú publikované ako definitívne údaje. Predbežný a konečný stav údajov je uvedený v šírených údajoch, ako aj v publikáciách.

18 Štatistické spracovanie

18.1 Zdrojové údaje

Hlavným zdrojom údajov pre intra-EÚ obchod sú INTRASTAT-SK hlásenia poskytované príjemcami a odosielateľmi tovaru, ktorí sú zdaniteľnými osobami registrovanými pre DPH v Slovenskej republike. Iba zdaniteľné osoby s ročnými prijatiami (intra-EÚ dovozmi) vyššími ako 200 000 EUR a/alebo ročnými odoslaniami (intra-EÚ vývozmi) vyšším ako 400 000 EUR sú povinné poskytovať štatistické údaje.

Údaje o intra-EÚ obchode môžu byť v špecifických prípadoch zaznamenané aj z colných vyhlásení, napríklad pre tovar, ktorý sa pohybuje medzi Slovenskou republikou územiami, ktoré sú súčasťou colného územia EÚ, ale neuplatňujú smernicu č. 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH.

Údaje z daňových priznaní k DPH sa používajú na imputácie oneskoreného a nevykázaného intra-EÚ obchodu a odhady intra-EÚ obchodu pod prahom oslobodenia.

Zdrojom údajov pre štatistiku extra-EÚ obchodu sú najmä colné vyhlásenia predložené v Slovenskej republike v súlade s colnými postupmi, definíciami a pravidlami stanovenými v právnych predpisoch Únie a SR, čo zabezpečuje vysokú kvalitu a takmer úplné pokrytie údajov o obchode mimo EÚ.

Údaje, kde sa colné vyhlásenia podávajú v inom členskom štáte EÚ v rámci jednotného povolenia pre zjednodušené postupy (SASP), sa získavajú priamo od držiteľa povolenia alebo od jeho slovenského zástupcu alebo partnera.

Na zostavenie zahraničného obchodu s elektrinou sa používajú údaje o množstve elektriny tečúcej cez hranice Slovenskej republiky, namerané v prepojavacích bodoch. Tieto údaje sú poskytované štatistikou energetiky. Na zostavenie zahraničného obchodu so zemným plynom sa používajú údaje o množstve zemného plynu prekračujúceho slovenské hranice od prevádzkovateľa prepravnej siete a údaje od prevádzkovateľov zásobníkov. Na odvodenie štatistickej hodnoty tohto tovaru sa používajú jednotkové hodnoty vypočítané z INTRASTAT-SK hlásení a colných vyhlásení so zaznamenanou elektrickou energiou a zemným plynom.

18.2 Periodicita zberu údajov

INTRASTAT-SK hlásenia sa zbierajú priebežne, spravodajské jednotky sú však povinné predkladať údaje za referenčný mesiac do 15 kalendárnych dní po skončení tohto mesiaca. Údaje o DPH poskytuje Sekcia daňová Finančného riaditeľstva SR mesačne (vrátane zodpovedajúcich štvrťročných údajov).

Údaje z colných vyhlásení poskytuje Sekcia colná Finančného riaditeľstva SR mesačne. SASP údaje sú zbierané mesačne.

Údaje o elektrickej energii poskytuje štatistika energetiky mesačne. Prevádzkovateľ prepravnej siete zemného plynu poskytuje údaje mesačne. Údaje o zemnom plyne od prevádzkovateľa zásobníkov sa zbierajú denne.

18.3 Zber údajov

INTRASTAT-SK hlásenia zbiera Sekcia colná Finančného riaditeľstva SR. Údaje sa zbierajú elektronicky prostredníctvom samostatného webového portálu Finančnej správy SR. Keď spravodajská jednotka zistí chybu v už predložených údajoch, predloží opravné hlásenie. Štatistický úrad SR stanovil špecifické pravidlá ako opravovať INTRASTAT-SK hlásenie alebo jednotlivé položky hlásenia a tiež prahové hodnoty pre jednotlivé premenné, kedy je spravodajská jednotka povinná predložiť opravné hlásenia.

Údaje o DPH sa prenášajú elektronicky zo Sekcie daňovej Finančného riaditeľstva SR. Dotknuté orgány sa dohodli na osobitných pravidlách zasielania revidovaných a zrušených daňových priznaní k DPH, ako aj súhrnných výkazov DPH.

Colné vyhlásenia o dovoze sa zbierajú výlučne elektronicky, zatiaľ čo pri vývoze sú povolené aj papierové vyhlásenia. Štatistický úrad Slovenskej republiky a Colná sekcia Finančného riaditeľstva SR dohodli pravidlá zasielania revidovaných alebo zrušených colných vyhlásení. Údaje z daného colného vyhlásenia sa zasielajú Štatistickému úradu Slovenskej republiky po prepustení tovaru do navrhovaného colného režimu, čo zabezpečí poskytnutie úplného záznamu, aj keď bolo prvotne prijaté zjednodušené colné vyhlásenie.

SASP údaje sa zbierajú elektronicky priamo od držiteľa povolenia alebo od jeho slovenského zástupcu alebo partnera v rovnakom formáte ako sú poskytované údaje z colných vyhlásení. Často je jednou z podmienok udelenia SASP vydanie potvrdenia Štatistickým úradom SR, že sa s ním žiadateľ dohodol „na predložení štatistických informácií o tovare dovážanom do / vyvážanom zo Slovenskej republiky, ktorý sa prepúšťajú do príslušného colného režimu.“ Vydaniu potvrdenia predchádza testovanie štruktúry a formátu dátových súborov, ako aj postupu ich prenosu.

Údaje o elektrickej energii zo štatistiky energetiky sa získavajú elektronicky. Aj údaje o zemnom plyne od prevádzkovateľa prepravnej siete sa získavajú elektronicky v dohodnutej štruktúre. Údaje o zemnom plyne vtlačnom do/vyťaženom zo zásobníkov sú k dispozícii na webovej stránke prevádzkovateľa zásobníkov, skadiaľ sú sťahované.

18.4 Validácia údajov

Počas importu údajov do produkčného systému Štatistického úradu SR pre štatistiku zahraničného obchodu sa vykonávajú kontroly úplnosti a platnosti (kontrola vyplnenia povinných polí, kontroly na číselníky, kontroly typov údajov, atď.). Všetky údaje musia prejsť kontrolou platnosti.

Kontroly dôveryhodnosti (napr. kontroly jednotkových hodnôt) sa potom vykonávajú samostatnou procedúrou, ktorá označí podozrivé údaje. Ďalší postup sa volí podľa závažnosti chýb. Pri najzávažnejších sa priamo oslovuje dovozca/vývozca s požiadavkou na predloženie opravného INTRASTAT-SK hlásenia alebo korekciu colného vyhlásenia. Menej závažné sa opravujú formou imputácie na základe informácií o podobných transakciách. Okrem toho sa monitorujú časové rady najväčších dovozcov/vývozcov a podozrivé hodnoty sa u nich overujú.

Pravidlá a lietadlá zaznamenané na INTRASTAT-SK hláseniach alebo colných vyhláseniach sa overujú u hospodárskych subjektov, ktoré ich vykázali.

18.5 Spôsob spracovania údajov

Agregované údaje

Úpravy údajov sa vykonávajú na základe overenia podozrivých údajov u spravodajských jednotiek, pričom sa vyžaduje predloženie opravného INTRASTAT-SK hlásenia. Imputácie nevykázaného obchodu a odhady obchodu pod prahom sa počítajú pre štatistiku intra-EÚ obchodu. Imputácie sú založené na údajoch spravodajských jednotiek vykázaných za predchádzajúce mesiace alebo na základe hodnôt získaných priamo od nich. Odhady intra-EÚ obchodu pod prahom vychádzajú z údajov intra-EÚ dovozcov/vývozcov vykázaných za predchádzajúce mesiace na ich daňových

priznaniach k DPH. Imputácie aj odhady sú rozčlenené na podpoložky KN s cieľom priradiť kódy SITC. Potom sa vykoná výpočet štatistickej hodnoty.

Podrobné údaje

Úpravy údajov sa vykonávajú na základe overenia podozrivých údajov u spravodajských jednotiek, pričom sa vyžaduje predloženie opravného INTRASTAT-SK hlásenia. Imputácie nevykázaného obchodu a odhady obchodu pod prahom sa počítajú pre štatistiku intra-EÚ obchodu. Imputácie sa zakladajú na údajoch z daňových priznaní k DPH, na údajoch od spravodajských jednotiek vykazovaných za predchádzajúce mesiace alebo na hodnotách získaných priamo od týchto jednotiek. Odhady intra-EÚ obchodu pod prahom vychádzajú z údajov intra-EÚ dovozcov/vývozcov vykázaných na ich daňových priznaniach k DPH za daný referenčný mesiac. Odhady množstva v čistej hmotnosti a doplnkovej mernej jednotke založené na koeficientoch pre konkrétne kódy KN sa počítajú aj pre imputácie neodpovedí a odhady intra-EÚ obchodu pod prahom. Potom sa vykoná výpočet štatistickej hodnoty. Dôvernosť sa uplatňuje na úrovni mikroúdajov.

18.6 Úprava údajov

Agregované údaje

Imputácie nevykázaného obchodu a odhady obchodu pod prahom sa vypočítajú ako priemer hodnôt za predchádzajúce tri mesiace alebo sú použité hodnoty overené u intra-EÚ dovozcov/vývozcov.

Členenie imputácií nevykázaného obchodu podľa komodít a partnerských krajín je odvodené od:

1. štruktúry obchodu spravodajskej jednotky za rovnaký mesiac predchádzajúceho roka, ak to nie je možné
2. štruktúry obchodu spravodajskej jednotky za predchádzajúci mesiac, v opačnom prípade
3. štruktúry obchodu spravodajských jednotiek s rovnakou hlavnou ekonomickou činnosťou za ten istý mesiac.

Členenie odhadov obchodu pod prahom podľa komodít a partnerských krajín je odvodené od štruktúry obchodu spravodajských jednotiek tesne nad prahom s rovnakou hlavnou ekonomickou činnosťou za ten istý mesiac.

Podrobné údaje

Imputácie nevykázaného obchodu sú založené na DPH údajoch za daný mesiac a spravodajskú jednotku, ak to nie je možné, použije sa priemer hodnôt spravodajskej jednotky z predchádzajúcich troch mesiacov. Používajú sa aj hodnoty overené u spravodajskej jednotky.

Členenie imputácií nevykázaného obchodu podľa komodít a partnerských krajín je odvodené od:

1. štruktúry obchodu spravodajskej jednotky za rovnaký mesiac predchádzajúceho roka, ak to nie je možné
2. štruktúry obchodu spravodajskej jednotky za predchádzajúci mesiac, v opačnom prípade
3. štruktúry obchodu spravodajských jednotiek s rovnakou hlavnou ekonomickou činnosťou za ten istý mesiac.

Členenie imputácií čiastočne vykázaného obchodu podľa komodít a partnerských krajín je odvodené zo štruktúry obchodu spravodajskej jednotky z INTRASTAT-SK hlásení predložených v tom istom mesiaci.

Členenie odhadov obchodu pod prahom podľa komodít a partnerských krajín je odvodené zo štruktúry obchodu spravodajských jednotiek tesne nad prahom s rovnakou hlavnou ekonomickou činnosťou za ten istý mesiac.

19 Poznámka